

Lausunto

01.07.2020

Asia: VN/11210/2020

HE laiksi rikoslain 25 luvun 9 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomen Lakimiesliitto kiittää oikeusministeriötä lausuntopyynnöstä, ja lausuu kunnioittaen seuraavaa:

Esitys rikoslain 25 luvun 9 §:n muuttamisesta on kannatettava. Virkamiesten ja muiden oikeudenhoidon parissa työskentelevien, samoin kuin esimerkiksi toimittajien uhkailu ja maalittaminen ovat kasvava ongelma, johon tulee kyetä puuttumaan lainsäädännön keinoin.

Lakimiesliitto on jo pitkään vaatinut toimia maalittamisen kriminalisoimiseksi. Samaa ovat vaatineet muutkin oikeudenhoidon alalla toimivat järjestöt. Keinoiksi on esitetty esimerkiksi erilaisten rikosten muuttamista asianomistajarikoksista virallisen syytteen alaisiksi sellaisissa tapauksissa, joissa ne kohdistuvat esimerkiksi tuomareihin. Lakimiesliitto haluaa kiittää ministeriötä siitä, että huoleen on tältä osin nyt tartuttu, mutta samalla muistuttaa siitä, että laitton uhkaus on vain yksi niistä rikosnimikkeistä, joiden tunnusmerkistöön maalittaminen voi tapauskohtaisesti liittyä. Vastaava uudistusta asianomistajarikosten virallisen syytteen alaiseksi muuttamiseksi tulisi jatkovalmistelussa selvittää myös esimerkiksi kunnianloukkausta ja yksityiselämää loukkaavaa tiedon levittämistä koskevien rikosten kohdalla.

Lakimiesliitto kiinnittää huomiota siihen, että jatkovalmistelussa tulisi kiinnittää huomiota myös esteellisyyksymyksiin. Korkein hallinto-oikeus on katsonut ratkaisussaan KHO:2019:76, että ”virkamiehen hallinnon asiakkaasta tekemä sellainen tutkintapyyntö, jossa virkamies on asianomistajana, voi vaarantaa luottamuksen virkamiehen puolueettomuuteen hallintolain 28 §:n 1 momentin 7 kohdassa tarkoitetulla tavalla.” Rikosilmoituksen tekeminen johtaa siten välittömästi virkamiehen esteellisyyteen asian käsittelyssä. Tämä on se, mihin maalittamisella nimenomaan pyritään: vaikuttamaan asian käsittelyyn esimerkiksi pakottamalla asiaa käsittelevä virkamies tekemään itsestään esteellisen. Ongelma on todellinen esimerkiksi tilanteissa, joissa uhkaaja on oikeudenkäynnin asianosainen ja uhkauksen kohteena asiaa käsittelevä syyttäjä tai tuomari.

Jatkovalmistelussa tulee ottaa erityisesti kantaa esteellisyyssyysmyksiin tilanteissa, joissa rikosilmoituksen on tehnyt virkamiehen puolesta tämän työnantaja.

Esityksessä ei myöskään oteta kantaa palveluntarjoajan vastuuseen sen hallinnoimalla alustalla julkaistujen uhkausten osalta. Uhkailu ja häirintä tapahtuvat usein juuri sosiaalisen median välityksellä, joten myös tähän seikkaan tulisi kiinnittää jatkovalmistelussa erityistä huomiota.

Tiivistetysti voidaan todeta, että nyt käsillä oleva esitys on oikeasuuntainen ja kannattava, mutta varsinaiseen maalittamisongelmaan sillä ei vielä kyetä puuttumaan. Lakimiesliitto vaatiikin, että maalittamisen laajempaan kriminalisointiin ja sen tunnusmerkistön määrittelemiseen ryhdytään mitä pikimmiten.

Hälinen Janne
Suomen Lakimiesliitto - Finlands Juristförbund ry